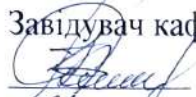

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНО ГУМАНІТАРНИХ НАУК

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

Завідувач кафедри

 Оксана ЧЕБАН

«26» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

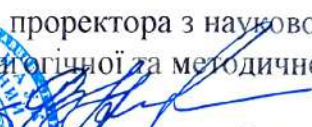
В.о. декана факультету економіки та управління

 Аркадій ТОПОВ

«26» серпня 2025 р.

«ПОГОДЖЕНО»

проректора з науково-педагогічної та методичної роботи

 Вячеслав СЕДОВ

 «серпня» 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА
ОЗ 12 «ПСИХОЛОГІЯ»

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Перший (бакалаврський)

(назва рівня вищої освіти)

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ

D Бізнес, адміністрування та право

(шифр та назва галузі знань)

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ

D3 «Менеджмент»

(код та найменування спеціальності)

ОСВІТНЯ ПРОГРАМА

«Менеджмент»

(назва освітньої програми)

СТРУКТУРНИЙ
ПІДРОЗДІЛ

Факультет економіки та управління

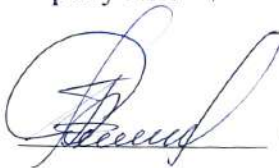
Робоча програма з освітнього компонента «Психологія» для здобувачів освітньо-професійної програми «Менеджмент», спеціальності D3 «Менеджмент» за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти.

Розробник: викладач Крицька А. О.

Робочу програму розглянуто і схвалено на засіданні кафедри суспільно-гуманітарних наук

Протокол від “26” серпня 2025 року № 1

Завідувач кафедри

Оксана ЧЕБАН

Гарант освітньої програми
«Менеджмент»

Ганна ДІДУР

1. ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітня програма здобувача вищої освіти	Характеристика освітнього компонента	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність D3 «Менеджмент»	Обов’язковий	
Модулів – 2		Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		1-й	1-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи здобувача – 5,4	Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)	16 год.	6 год.
		Семінарські	
		14год.	4 год.
		Лабораторні	
		год.	год.
		Самостійна робота	
		60 год.	80 год.
		Індивідуальні завдання:	
		год.	
		Вид контролю:	
	залік	залік	

Примітка. Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:
 для денної форми навчання – 30/60;
 для заочної форми навчання – 10/80.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Освітній компонент «Психологія» відноситься до складу обов'язкових освітніх компонентів освітньо-професійної програми «Менеджмент» підготовки здобувачів першого рівня освіти ступеня «Бакалавр».

Метою вивчення освітнього компонента є формування у здобувачів вищої освіти знань з психології та набуття відповідних умінь і навичок сучасної особистісної та ділової комунікації.

Предметом освітнього компонента «Психологія» є психіка людини, особистість, психологічні основи розвитку соціальних, морально-психологічних, професійних і ділових властивостей під впливом суспільної дійсності як зовнішнього психічного.

Завданням викладання освітнього компонента є:

1. Сприяти формуванню системного уявлення про сутність, структуру та основні закономірності функціонування психіки людини, її пізнавальних, емоційно-вольових і мотиваційних процесів.

2. Сформувати знання теоретико-методологічних основ загальної психології та вміння застосовувати їх для аналізу поведінки, мислення й діяльності особистості в різних життєвих і професійних ситуаціях.

3. Сприяти розвитку дослідницьких умінь і навичок самостійного пізнання, зокрема роботи з науковими джерелами, узагальнення психологічної інформації та формування навичок критичного мислення.

Результатом вивчення освітнього компонента є оволодіння професійно-функціональними знаннями та вміннями:

здобувач повинен знати: завдання психології на сучасному етапі; основні методи дослідження психології; природу психіки людини; основні психічні функції та їх фізіологічні механізми; індивідуальні відмінності у психіці людини; форми засвоєння людиною дійсності, роль свідомості та самосвідомості у поведінці, діяльності, формуванні особистості людини; основні соціально-психологічні умови, що забезпечують життєдіяльність людини; мотиви, що спонукають до трудової діяльності; типологію; наукові теорії психології, які пояснюють сутність соціально-психологічних проблем груп і колективів та психологічний клімат у них; основи міжособистісної культури спілкування; психологію спілкування і діяльності; розуміння особистості як найвищої цінності суспільств.

здобувач повинен уміти: визначати типи темпераменту, складати психологічну характеристику особистості; інтерпретувати власні психічні стани, усвідомлювати закономірності міжособистісних стосунків у побуті та колективі; визначати стиль керівництва колективом; застосовувати теоретичні знання до вирішення практичних проблем виробництва, соціально-професійного самовизначення; володіти основними термінами, поняттями психології; застосовувати набуті знань з психології для ефективного вирішення особистих та професійних проблем.

3. КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

В результаті вивчення освітнього компонента «Психологія» у здобувача вищої освіти формуються:

Інтегральна компетентність (ІК):

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми, які характеризуються комплексністю і невизначеністю умов, у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів соціальних та поведінкових наук.

Загальні компетентності (ЗК):

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу.

ЗК 11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК 13. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності..

ЗК 15. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).

ЗК 16. Здатність ухвалювати рішення та діяти дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК 6. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо..

СК 9. Здатність працювати в команді та налагоджувати міжособистісну взаємодію при вирішенні професійних завдань.

СК 11. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК 14. Розуміти принципи психології та використовувати їх у професійній діяльності.

СК 15. Здатність формувати та демонструвати лідерські якості та поведінкові навички.

Програмними результатами вивчення освітнього компонента «Психологія» є:

ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.

ПРН 8. Застосовувати методи менеджменту для забезпечення ефективності діяльності організації.

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.

ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.

ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.

ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.

ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

4. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усьо-го	у тому числі				усьо-го	у тому числі			
		л.	с.	інд.	с.р.			л.	с.	інд.
Змістовий модуль 1. Психологія як наука										
Тема 1. Психологія як наука.	12	2	2		8	14	2	2		10
Тема 2. Психологія особистості.	12	2	2		8	10				10
Тема 3. Пізнавальні психічні процеси	12	2	2		8	10				10
Тема 4. Емоційно-вольові процеси.	12	2	2		8	10				10
Тема 5.Індивідуально-психологічні відмінності особистості.	12	2	2		8	12	2			10
Разом за змістовим модулем 1	60	10	10		40	56	4	2		50
Змістовий модуль 2. Людина в колективі										
Тема 6. Спілкування та діяльність.	11	2	2		7	12		2		10
Тема 7. Групи і колектив.	10	2	1		7	12	2			10
Тема 8. Психологічна сутність конфлікту.	9	2	1		6	10				10
Разом за змістовим модулем 2	30	6	4		20	34	2	2		30
Усього годин	90	16	14		60	90	6	4		80

5. ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

5.1. ПРОГРАМА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ПСИХОЛОГІЯ ЯК НАУКА

Тема 1. Психологія – наука про людину.

Загальні поняття про психологію. Особливості становлення предмета психології. Система явищ, які вивчає сучасна психологія. Завдання психології на сучасному етапі. Галузі психології. Основні напрями психології: біхевіоризм, генетична психологія, гештальтпсихологія, психоаналіз, когнітивна психологія, гуманістична психологія. Методи дослідження психології і педагогіки. Поняття про психіку. Зв'язок мозку та психіки. Нервова система: центральна та вегетативна. Загальна будова центральної нервової системи. Будова головного мозку. Стать, психічні відмінності чоловіків і жінок. Основні функціональні блоки мозку (О. Лурія). Функціональна асиметрія великих півкуль і тип мислення. Вчення І. П. Павлова про типи нервової системи. Властивості нервової системи. Еволюція психіки. Психіка і свідомість. Свідомість як вищий рівень розвитку психіки. Функції свідомого та несвідомого.

Тема 2. Психологія особистості.

Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність. Розвиток, формування і виховання особистості. Біологічне і соціальне в розвитку особистості. Роль спадковості, середовища і виховання у розвитку особистості.

Основні психологічні параметри особистості: стійкість, єдність, активність і здатність до самоуправління. Структура особистості (за К.К.Платоновим). Поняття про мотивацію. Потреба як головний мотиваційний фактор. Види потреб: біологічні та соціальні, матеріальні та духовні. Бажання та прагнення. Ієрархія потреб за А. Маслоу. Мотиви поведінки. Мотиваційна сфера у людини. Мета, інтерес, цінності, ціннісні орієнтації, мораль, ідеал, світогляд, переконання, спрямованість. Їх характеристика. Мотив досягнення успіху, мотив уникнення невдач. Спрямованість як система відношень особистості до дійсності: особистісна спрямованість, спрямованість на взаємодію, ділова спрямованість. Психічні стани особистості у різних життєвих ситуаціях. Стан страху та шляхи його подолання.

Тема 3. Пізнавальні психічні процеси.

Загальна характеристика психічних процесів. Поділ психічних процесів на чуттєві і пізнавальні. Поняття про увагу, її властивості та розвиток. Роль відчуттів у житті і діяльності людини, їх класифікації та властивості. Сутність сприймання та основні його особливості. Залежність сприймання від спрямованості особистості. Сутність психічних пізнавальних процесів пам'яті і мислення. Пам'ять, її види та індивідуальні особливості. Мислення та його види. Процеси мислення. Єдність мислення і мови. Поняття про уяву, її основні види і процеси. Роль психічних процесів у формуванні, розвитку і вихованні особистості та безперервний їх розвиток протягом життя, шляхом самовдосконалення, самонавчання та самовиховання.

Тема 4. Емоційно-вольові процеси.

Поняття про емоції і почуття, їх суттєві ознаки та відмінності. Вираження емоцій і почуттів. Функції емоцій. Головні якісні емоційні стани: позитивний, негативний, амбівалентний та невизначений. Почуття, афект, стрес, настрій та пристрасть – форми переживання емоцій. Види вищих почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні. Вплив почуттів на діяльність та міжособистісні взаємини.

Поняття про волю і вольові дії людини. Вольові якості особистості. Критерії виявлення волі чи ступеня її розвитку. Безвілля, його причини та боротьба з ним. Виховання волі. Свобода волі та відповідальність особистості.

Тема 5. Індивідуально-психологічні відмінності особистості.

Історія вчення про темперамент. Фізіологічне підґрунтя темпераменту. Темперамент, загальна характеристика. Психологічні основи темпераменту. Поведінкові особливості темпераменту. Головні якості темпераменту. Типи темпераменту: сангвінік, холерик, меланхолік, флегматик. Поняття про характер. Структура характеру. Основні риси характеру. Акцентуація характеру як загострення його окремих рис. Вплив середовища і виховання на формування характеру. Здібності, їх прояви, формування та структура. Здібності і проблеми фахової орієнтації.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ЛЮДИНА В КОЛЕКТИВІ

Тема 6. Психологія спілкування і діяльності.

Поняття про спілкування. Роль спілкування у життєдіяльності людини. Функції спілкування. Засоби спілкування: вербальне та невербальне. Поняття комунікативних бар'єрів. Зв'язок спілкування та діяльності. Поняття про діяльність. Вплив діяльності на особистість. Основні види діяльності та їх розвиток: гра, навчання, праця. Структура діяльності. Вміння, навички, знання, звички людини. Творча діяльність.

Тема 7. Групи і колектив.

Ознаки груп та їх класифікація. Формальні та неформальні групи їх особливості. Особливості взаємодії людей у групах. Поняття про колектив та його основні ознаки. Умови успішної діяльності колективу. Структура міжособистісних стосунків людей в колективі. Сумісність людей в колективі. Рівні сумісності.

Керівник і лідер. Особистісні риси притаманні лідеру. Формування організаторських здібностей лідера. Види лідерів та їх характеристика. Вплив лідера на морально-психологічний клімат у колективі.

Тема 8. Психологічна сутність конфлікту.

Психологічна характеристика конфліктів. Види конфліктів. Структура конфліктної ситуації. Функції конфлікту: деструктивна, конструктивна. Міжособистісні конфлікти, їх види і причини виникнення. Розвиток і динаміка

конфлікту. Типи поведінки в конфліктній ситуації: протидія, уникнення, пристосування, компроміс, співробітництво. Їх характеристика, переваги та недоліки поведінкових стратегій.

5.2. ТЕОРЕТИЧНИЙ ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (курс лекцій)

Денна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекційних занять і орієнтовний перелік питань
Змістовий модуль 1. Психологія як наука (10 год.)	
1	Психологія як наука (2 год.) 1. Психологія як наука: етапи становлення психології як науки; предмет та об'єкт психологічного дослідження; основні категорії психології. 2. Основні напрями (наукові школи) сучасної психології. 3. Методи психолого-педагогічних досліджень.
2	Психологія особистості (2 год.) 1. Поняття про особистість. Індивід, особистість, індивідуальність. Структура особистості (за К.К.Платоновим). 2. Психічні стани особистості у різних життєвих ситуаціях. Стан страху та шляхи його подолання. 3. «Я-Концепція»: її сутність та вплив на життєдіяльність.
3	Пізнавальні психічні процеси (2 год.) 1. Сенсорно-перцептивний рівень пізнання 1.1. Сутність уваги. Види і характерні особливості уваги. 1.2. Сутність відчуття. Класифікація і різновиди відчуттів. 2. Сутність сприймання. Властивості і різновиди сприймання. 3. Раціональні форми пізнання 3.1. Сутність пам'яті. Види пам'яті. 3.2. Сутність мислення. Класифікація видів мислення. 3.3. Сутність уяви. Функції уяви.
4	Емоційно-вольові процеси (2 год.) 1. Поняття про емоції і почуття. Почуття, афект, стрес, настрій та пристрасть – форми переживання емоцій. Види вищих почуттів: моральні, інтелектуальні, естетичні, практичні. 2. Поняття про волю і вольові дії людини. Вольові якості особистості.
5	Індивідуально-психологічні відмінності особистості (2 год.) 1. Історія вчення про темперамент. Темперамент, загальна характеристика. 2. Поняття про характер. Структура характеру. 3. Здібності, їх прояви, формування та структура. Здібності і проблеми фахової рієнтації.
Змістовий модуль 2. Людина в колективі (6 год.)	
6.	Спілкування та діяльність (2 год.) 1. Сутність спілкування. Спілкування як міжособистісна взаємодія. 2. Структура діяльності. Основні види людської діяльності. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. Творча діяльність.
7.	Групи і колектив (2 год.) 1. Ознаки груп та їх класифікація. Формальні та неформальні групи їх особливості. 2. Поняття про колектив та його основні ознаки. Керівник і лідер.

8.	Психологічна сутність конфлікту (2 год.) 1. Психологічна характеристика конфліктів. Види конфліктів. 2. Типи поведінки в конфліктній ситуації: протидія, уникнення, пристосування, компроміс, співробітництво.
----	---

Заочна форма навчання

№ з/п	Змістовний модуль, теми лекційних занять і орієнтовний перелік питань
Модуль 1. Змістовий модуль 1. Психологія як наука (4 год.)	
1	Вступ. Психологія як наука (2 год.) 1. Психологія як наука: етапи становлення психології як науки; предмет та об'єкт психологічного дослідження; основні категорії психології. 2. Основні напрями (наукові школи) сучасної психології. 3. Методи психолого-педагогічних досліджень.
2	Індивідуально-психологічні відмінності особистості (2 год.) 1. Історія вчення про темперамент. Темперамент, загальна характеристика. 2. Поняття про характер. Структура характеру. 3. Здібності, їх прояви, формування та структура. Здібності і проблеми фахової орієнтації.
Модуль 2. Змістовий модуль 2. Людина в колективі (2 год.)	
3.	Спілкування та діяльність (2 год.) 1. Сутність спілкування. Спілкування як міжособистісна взаємодія. 2. Структура діяльності. Основні види людської діяльності. Засоби діяльності, процес їх засвоєння. Творча діяльність.

5.3. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологія як наука.	2	2
2	Психологія особистості.	2	
3	Пізнавальні психологічні процеси	2	
4	Емоційно-вольові процеси	2	
5.	Індивідуально-психологічні відмінності особистості. Модульна контрольна робота №1	2	
6.	Спілкування та діяльність.	2	2
7.	Групи і колектив.	1	
8	Психологічна сутність конфлікту. Модульна контрольна робота №2	1	
Разом		14	4

5.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Психологія як наука.	8	10
2	Психологія особистості.	8	10
3	Пізнавальні психологічні процеси	8	10
4	Емоційно-вольові процеси	8	10
5.	Індивідуально-психологічні відмінності особистості.	8	10
6.	Спілкування та діяльність.	7	10
7.	Групи і колектив.	7	10
8	Психологічна сутність конфлікту.	6	10
Разом		60	80

5.5. ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАВДАННЯ

Індивідуальні завдання передбачають підготовку реферату за однією з актуальних проблем психологічної науки. Метою індивідуального науково-дослідного завдання є оволодіння теоретичними знаннями з основ психології та набуття практичних умінь і навичок аналізу психічних явищ, закономірностей поведінки та діяльності людини, а також застосування психологічних принципів, методів і технологій у професійній та повсякденній діяльності.

Реферат – це скорочений виклад змісту первинного документа або його частини, з основними фактичними даними й висновками. Він починається з викладу сутності роботи і складається за таким планом: тема, предмет, (об'єкт). характер і мета роботи. В рефераті слід показати ті особливості теми, які необхідні для розкриття мети і змісту роботи, методи проведення роботи. Виклад матеріалу в рефераті має бути коротким і точним. Середній обсяг реферату становить приблизно 10-15 друкованих аркушів формату А4. Виконана реферативна робота повинна продемонструвати наявність навичок у здобувача щодо самостійного пошуку та опрацювання джерельної бази з обраної теми. З цією метою здобувач має знайти, ознайомитись і використати декілька наукових, навчальних і науково- методичних публікацій. В яких висвітлюються ті чи інші аспекти обраної теми. До таких джерел належать, по-перше, наукові публікації, по-друге, навчальна література, по-третє, методично-довідкова література з психології. У вступі автор аргументує вибір теми, вказує на її важливість, актуальність теми. Основна частина реферативної роботи складається з відповідних розділів. Назва будь-якого розділу основної частини не повинна повторювати назву теми роботи. Висновки робляться щодо кожного з розділів основної частини, а також узагальнення і можливі шляхи розв'язання проблем, розглянутих в основній частині дослідження. Список використаних джерел

включає бібліографічний опис усіх опрацьованих і використаних автором у цій роботі джерел інформації.

Орієнтовна тематика рефератів з освітнього компонента «Психологія»

1. Психіка як об'єкт наукового дослідження: Еволюція поглядів від античності до сучасності.
2. Філогенез психіки: Ключові етапи та механізми якісного перетворення.
3. Мозок як субстрат психічної діяльності: Принципи системної організації та функціонування.
4. Епістемологічні засади психології: Взаємозв'язок методологічних принципів та дослідницьких методів.
5. Психометричні інструменти: Принципи конструювання та валідизації психологічних тестів.
6. Прикладна психологія: Значення психологічних знань у контексті професійної діяльності.
7. Прогностична психологія: Тенденції розвитку та виклики майбутнього.
8. Історико-психологічний аналіз: Виникнення та еволюція провідних психологічних шкіл.
9. Свідомість і несвідоме: Дихотомія та інтеграція психічних процесів.
10. Психологія вікових змін: Основні закономірності розвитку психіки в онтогенезі.
11. Сенсорна культура особистості: Шляхи формування та розвитку.
12. Моделювання процесів сприйняття: Теоретичні підходи та практичні застосування.
13. Психологічні аспекти чуттєвої сфери: Вплив науково-технічного прогресу на її розвиток.
14. Нейрофізіологічні основи відчуттів: Механізми рецепції та кодування інформації.
15. Інтеграція відчуттів та сприймань: Роль у пізнавальній діяльності людини.
16. Зорове сприйняття: Психофізіологічні механізми формування та інтерпретації.
17. Сприйняття простору і часу: Психофізіологічні та когнітивні аспекти.
18. Пам'ять як центральний елемент розвитку особистості: Теорії та концепції.
19. Теоретичні парадигми пам'яті: Когнітивні моделі та нейробіологічні пояснення.
20. Класифікація видів пам'яті: Короткочасна, довготривала, епізодична, семантична.
21. Штучний інтелект та пам'ять: Порівняльний аналіз біологічних і машинних систем.

22. Мнемонічні стратегії: Оптимізація пам'яті в навчальному процесі.
23. Філогенетичний розвиток пам'яті: Еволюційні аспекти формування.
24. Кодування та збереження інформації: Умови ефективного запам'ятовування.
25. Вікові особливості розвитку пам'яті: Дитячий вік та старіння.
26. Індивідуальні особливості пам'яті та когнітивні здібності: Взаємозв'язок.
27. Синергія пам'яті, мислення та уваги: Інтегративний підхід до когнітивного розвитку.
28. Емпіричні методи дослідження пам'яті: Експериментальні парадигми та діагностичні інструменти.
29. Генезис розумових дій та операцій: Від зовнішньої дії до внутрішньої думки.
30. Мислення як процес розв'язання задач: Стратегії та евристики.
31. Концепція єдиного інтелекту: Становлення професійного мислення.
32. Особистісна детермінація мислення: Вплив мотивації та цінностей.
33. Когнітивні стратегії: Вибір та ефективність у мисленнєвій діяльності.
34. Критичне мислення: Психологічні аспекти продуктивності та об'єктивності.
35. Формування інтелектуальної активності: Психологічні умови та педагогічні прийоми.
36. Психологія натхнення та харизми: Феномен харизматичного впливу.
37. Творчість та професіоналізм: Співвідношення та взаємовплив.
38. Генезис творчої професійної діяльності: Психологічні передумови.
39. Психологічний аналіз винахідництва: Когнітивні та особистісні фактори.
40. Арт-терапія як метод психології.
41. Психологія спільної творчої діяльності: Кооперація та синергія.
42. Мовленнєва діяльність: Види, функції та їх психологічні основи.
43. Подолання психологічного стану страху: Адаптивні стратегії в умовах кризових ситуацій (на прикладі військового часу).
44. Внутрішнє мовлення: Теоретичні концепції та функціональне значення.
45. Егоцентрична мова: Феноменологія та роль у розвитку.
46. Взаємозв'язок мови і мислення: Лінгвістичні та психологічні аспекти.
47. Вольова регуляція: Поняття, структурні компоненти та прояви.
48. Розвиток волі: Основні напрями та методи формування.
49. Воля в організації діяльності та спілкування: Її значення для ефективності.
50. Психологія уваги: Основні властивості та фізіологічні основи.

6. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Викладання «Психології» здійснюється у формі читання лекцій, проведення семінарських занять. Передбачається участь здобувачів вищої освіти у теоретичних конференціях, виступах з доповідями. Важливим елементом навчання є самостійна робота та виконання індивідуального навчально-дослідного завдання (ІНДЗ).

Основними методами досягнення навчальних цілей є:

- проведення оглядових та проблемних лекцій. Вивчення лекційного матеріалу дасть змогу здобувачам придбати теоретичні знання з проблем психології, розуміння сутності основних категорій і понять;
- участі в семінарських заняттях. Вирішення практичних завдань формує вміння і навички прикладного застосування теоретичних знань та передбачає рішення задач, розгляд ситуацій з психологічних проблем;
- отримання консультації. Під час консультацій здобувачі отримують відповіді на окремі теоретичні чи практичні питання та пояснення певних теоретичних положень освітнього компонента;
- виконання самостійної роботи. Вивчення курсу передбачає самостійне опрацювання здобувачами комплексу основної і додаткової наукової літератури, періодичних видань;
- виконання індивідуальних науково-дослідних завдань з організації психологічної діяльності. Індивідуальне науково-дослідне завдання має на меті узагальнення, поглиблення та закріплення знань, які здобувачі одержують у процесі навчання, а також є формою реалізації їх творчих можливостей;
- проведення підсумкового контрольного випробування.

Під час проведення лекційних і семінарських занять з «Психології» застосовують загально-наукові (аналіз, синтез, індукція, дедукція), словесні (еврістична бесіда, пояснення, розповідь), інноваційні (метод презентації, робота в групах, мозковий штурм, гейміфікація), наочні (ілюстрація, демонстрація) та практичні методи навчання: пізнавальні (дослідницькі) – спостереження, бесіда, анкетування, тестування; організаційні методи – порівняльний, лонгітюдний, комплексний; емпіричні – самоспостереження, соціометрія, інтерв'ю.

Відповідність програмних результатів та методів навчання зазначено у табл. 1.

Таблиця 1

Відповідність програмних результатів та методів навчання

Результати навчання	Методи навчання
ПРН 1. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.	Еврістична бесіда, пояснення, розповідь, метод презентації, робота в групах, мозковий штурм, гейміфікація
ПРН 2. Зберігати моральні, культурні, наукові цінності та примножувати досягнення суспільства, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.	Спостереження, самоспостереження, тестування; порівняльний, лонгітюдний, комплексний методи

ПРН 9. Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.	Евристична бесіда, пояснення, розповідь, метод презентації, робота в групах, мозковий штурм
ПРН 10. Мати навички обґрунтування дієвих інструментів мотивування персоналу організації.	Аналіз, синтез, індукція, дедукція, евристична бесіда, пояснення, розповідь, тестування; порівняльний, лонгитюдний, комплексний методи
ПРН 11. Демонструвати навички аналізу ситуації та здійснення комунікації у різних сферах діяльності організації.	Самоспостереження, порівняльний, лонгитюдний, комплексний методи, дедукція, робота в групах, мозковий штурм
ПРН 13. Спілкуватись в усній та письмовій формі державною та іноземною мовами.	Бесіда, робота в групах
ПРН 14. Ідентифікувати причини стресу, адаптувати себе та членів команди до стресової ситуації, знаходити засоби до її нейтралізації.	Аналіз, синтез, дедукція, спостереження, лонгитюдний, комплексний методи
ПРН 15. Демонструвати здатність діяти соціально відповідально та громадсько свідомо на основі етичних міркувань (мотивів), повагу до різноманітності та міжкультурності.	Евристична бесіда, пояснення, розповідь, метод презентації, робота в групах, мозковий штурм, гейміфікація
ПРН 16. Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.	Спостереження, самоспостереження, тестування; порівняльний, лонгитюдний, комплексний методи

7. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання знань здобувачів з освітнього компонента «Психологія» здійснюється у формі *поточного, модульного (рубіжного) та підсумкового контролів*, які передбачені «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року.

Поточний контроль (ПК) з освітнього компонента «Психологія» здійснюється під час аудиторних або дистанційних занять та охоплює питання програми курсу, які винесено на лекційні, практичні заняття та самостійну роботу. Поточний контроль передбачає використання таких форм як: усне опитування; виконання практичних завдань; доповіді, презентації, реферати (табл.2).

Модульний контроль (МК) з освітнього компонента «Психологія» здійснюється для перевірки рівня засвоєння навчального матеріалу в кінці кожного з двох змістових модулів, що передбачає складання тестів на платформі MOODLE. Загальна кількість балів за модульну контрольну роботу може сягати 45.

За результатами *поточного і модульного контролю* виводиться бал за змістовний модуль (Б_{зм}) як сума балів поточного і модульного контролів:

$$\text{Б}_{\text{зм}} = \text{ПК} + \text{МК}.$$

Таблиця 2

Нарахування балів за темами освітнього компоненту під час поточного контролю*

Тема	Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати	Всього за тему
ПК за змістовний модуль 1 - 45				
Тема 1	4	3	2	9
Тема 2	4	3	2	9
Тема 3	4	3	2	9
Тема 4	4	3	2	9
Тема 5	4	3	2	9
ПК за змістовний модуль 2 - 45				
Тема 6	6	5	4	15
Тема 7	6	5	4	15
Тема 8	6	5	4	15

**Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей освітнього компоненту та рівня складності завдань.*

Критерії оцінювання поточного і модульних контролів представлені в таблиці 3.

Таблиця 3

Критерії оцінювання поточного і модульного контролів

Поточний контроль			Модульний контроль (модульна контрольна робота)	Відповідність за 100 б. шкалою	Критерії оцінювання
Усні відповіді	Виконання практичних завдань	Доповіді, презентації, реферати			
6 (4)	5 (3)	4 (2)	41-45	90-100	Демонструє <i>високий</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
4 (3)	3,5 (2)	3 (1,5)	35-40	74-89	Демонструє <i>достатній</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
2 (2)	2 (1)	2 (1)	25-34	60-73	Демонструє <i>задовільний</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання
0-1	0-0,5	0-1 (0,5)	0-24	1-59	Демонструє <i>низький</i> рівень формування компетентностей та досягнення результатів навчання

Підсумковий контроль з освітнього компонента «Психологія» проводиться у формі заліку. Підсумкова оцінка знань здійснюється за **накопичувальною системою** та розраховується як середньоарифметична сума балів, отриманих за змістові модулі (табл. 4), а також відвідування занять та за додаткові види робіт з компоненту (табл. 5).

Максимально можлива оцінка за знання програмного матеріалу освітнього компонента становить 100 балів:

- бали за змістовні модулі – до 90 балів,
- бал за відвідування занять – до 5 балів,
- бал за додаткові види робіт до 5 балів.

Таблиця 4

Оцінювання освітнього компонента «Психологія»

Бал за модулі (змістовні модулі) (всього 0-90)						Бал за відвідування (всього 0-5)		Бал заохочувальний (всього -0-5)		Сума
Змістовний модуль 1 (ЗМ 1) Поточний контроль (ПК1) – 45					Змістовний модуль 2 (ЗМ 2) Поточний контроль (ПК2) – 45			0-5	0-5	100
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
9	9	9	9	9	15	15	15			
Модульний контроль (МК 1) – 45					Модульний контроль (МК2) –45					
Разом за змістовний модуль 1 – ЗМ1= ПК1 + МК1					Разом за змістовний модуль 2 – ЗМ2= ПК2 + МК2					
Бзм = (ЗМ1 + ЗМ2) / 2										

* T1,T2,T3.....- теми змістовного модуля

*Згідно рішення кафедри кількість балів може варіюватися з урахуванням особливостей дисципліни та рівня складності завдань.

Таблиця 5

Оцінювання освітнього компонента

Бал за модулі (змістові модулі) (всього 0-90)	Бал за відвідування (всього 0-5)	Бал заохочувальний (всього – 0-5)
Модуль 1	0-10% пропусків – 5 балів	доповідь на науковій студентській конференції
Модуль 2	10%-20% пропусків – 4 бали	
.....	20%-40% пропусків – 3 бали	підготовка реферату і виступ з ним на семінарі, конференції і т.п.
	40%-60% пропусків – 2 бали	призове місце в олімпіаді
	60%-80% пропусків – 1 бал	підготовка наукової публікації
	більше 80% пропусків – 0 балів	виконання індивідуального завдання

Здобувач вищої освіти, який не брав участь у виконанні всіх видів робіт, передбачених робочою програмою або не склав модульний контроль, має право на його відпрацювання згідно графіку затвердженого кафедрою менеджменту.

Якість засвоєння змісту освітнього компонента (незалежно від форми контролю) в Університеті **оцінюється** за 100-бальною шкалою з наступним переведенням у національну шкалу (чотирибальну – «відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно» чи вербальну – «зараховано», «не зараховано») та шкалу ЄКТС згідно з таблицею 6.

Шкала оцінювання знань: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F		

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання рівня засвоєння освітнього компонента наведена в таблиці 7.

Участь здобувачів вищої освіти у заходах неформальної освіти, що відповідають тематиці освітнього компонента «Психологія» (короткотривалі онлайн-курси, вебінари, майстер-класи, конференції, круглі столи, тренінги або інші освітні заходи), спрямованих на розширення знань у сфері психології, розвитку особистості, міжособистісної взаємодії, емоційного інтелекту та психологічного консультування, оцінюється у межах визначеної кількості балів за відповідною темою.

Результат виконання завдання – звіт та/або сертифікат учасника, що підтверджує отримані знання та компетентності. Здобувач освіти представляє результати участі у заході під час практичного чи індивідуального заняття.

Поточний контроль та оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти заочної форми навчання здійснюється на основі виконання завдань під час аудиторних занять та виконаних кожним здобувачем індивідуальних завдань. Індивідуальне завдання складається з підготовки презентації за однією з актуальних тем у сфері психології, зокрема щодо психологічного здоров'я, мотивації, міжособистісної взаємодії, подолання стресу, розвитку емоційного інтелекту чи психологічної підтримки особистості в умовах суспільних викликів, зокрема воєнного стану. Індивідуальне завдання оцінюється за 100 бальною шкалою (табл. 6).

Для здобувачів освіти заочної форми навчання підсумковий контроль у формі заліку проводиться в період екзаменаційної сесії. Залік проводиться в комбінованій (усно-письмовій) формі. Здобувачу надається білет, що складається з 4 питань із 90 можливих. За кожну правильну відповідь нараховується 25 балів. Результати оцінюються за 100 бальною шкалою (табл. 7).

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами і критерії оцінювання

Сума балів за 100-бальною шкалою	Оцінка в ECTS	Значення оцінки ECTS	Критерії оцінювання	Рівень компетентності	Оцінка за національною шкалою	
					екзамен	залік
90 - 100	A	відмінно	Здобувач вищої освіти виявляє особливі творчі здібності, вміє самостійно здобувати знання, без допомоги викладача знаходить та опрацьовує необхідну інформацію, вміє використовувати набуті знання і вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, переконливо аргументує відповіді, самостійно розкриває власні обдарування і нахили	Високий (творчий)	відмінно	зараховано
82 - 89	B	дуже добре	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим обсягом матеріалу, застосовує його на практиці, вільно розв'язує вправи і задачі у стандартних ситуаціях, самостійно виправляє допущені помилки, кількість яких незначна	Достатній (конструктивно-варіативний)	добре	
74 - 81	C	добре	Здобувач вищої освіти вміє зіставляти, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; в цілому самостійно застосовувати її на практиці; контролювати власну діяльність; виправляти помилки, серед яких є суттєві, добирати аргументи для підтвердження думок			
64 - 73	D	задовільно	Здобувач вищої освіти відтворює значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень; з допомогою викладача може аналізувати навчальний матеріал, виправляти помилки, серед яких є значна кількість суттєвих	Середній (репродуктивний)	задовільно	
60 - 63	E	достатньо	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом на рівні, вищому за початковий, значну частину його відтворює на репродуктивному рівні			
35 - 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання семестрового контролю	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, що становлять незначну частину навчального матеріалу	Низький (рецептивно-продуктивний)	незадовільно	не зараховано
1 - 34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням залікового кредиту	Здобувач вищої освіти володіє матеріалом на рівні елементарного розпізнання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів			

Відповідно до «Положенням про систему оцінювання знань здобувачів вищої освіти в одеському державному аграрному університеті» (нова редакція), затвердженим наказом в.о. ректора ОДАУ № 106-заг від 30 квітня 2025 року, здобувач вищої освіти має право на автоматичне зарахування відповідних балів за освітній компонент, підвищити оцінку з освітнього компонента, право на перескладання підсумкового контролю з освітнього компонента.

У випадках конфліктної ситуації за мотивованою заявою здобувача вищої освіти чи викладача, деканом факультету/директором інституту створюється комісія для приймання підсумкового контролю, до якої входять завідувач кафедри (провідний викладач) і викладачі відповідної кафедри, представники деканату та органу студентського самоврядування.

8. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Психологія» для здобувачів першого бакалаврського рівня вищої освіти спеціальності D3 «Менеджмент». Розробники: Крицька А. О., ОДАУ, 2025. 36 с.

2. Силабус освітнього компонента.

3. Федорова І.В. Психологія. Методичні вказівки для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальностей 051 Економіка, 073 Менеджмент. Одеса: ОДАУ, 2021. 26 с.

4. Федорова І. В. Тести в електронному варіанті.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Варій М. Й., Терлецька Ю.М. Психологія. Львів: Львівська політехніка, 2017. 292 с.

2. Марцева Л.А. Педагогіка і психологія вищої школи: навч. посібник. Житомир: ДУ «Житомирська політехніка», 2022. 150 с.

3. Москалець В.П. Загальна психологія: підручник. Київ: Ліра, 2020. 564 с.

4. Руденко Л.А. Основи психології та педагогіки: навч. посібник. Львів: ЛДУ БЖД, 2020. 164 с.

5. Савчин М.В. Загальна психологія. 4-те вид., доповнене. Київ: ВЦ «Академія», 2024. 352 с.

6. Н. Наливайко. Психоаналіз в Україні: Історія. Сьогодення. Майбутнє. Київ: Академія. 2024. 144 с.

7. Куранова С. Основи психолінгвістики: навч. посіб. Київ : Академія. 2023, 208 с.

8. Савчин М., Василенко Л. Вікова психологія: навчальний посібник (6-те вид.): навч. посіб., київ: Академія, 2024, 384 с.

9. Шапран О.І., Хомич Г.О. Актуальні проблеми сучасної педагогіки і психології: навч.- метод. посіб. Переяслав (Київ. обл.): Домбровська, 2023. 146 с.

Допоміжна

1. Браян Л., Холл Р., Рейнолдс Е. Психологія для початківців. Usborn. Книголав, 2023. 128 с.
2. Ненсі Маквільямс. Психоаналітична діагностика. Розуміння структури особистості в клінічному процесі. Видавництво Ростислава Бурлаки, 2025. 672 с.
3. Винославська, О., Кудряков, О. Вплив патріотичних творів стріт-арту на психологічне благополуччя українських студентів під час війни. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2024.32(2), С.16-24.
<https://doi.org/10.31108/2.2024.2.32.2>
3. Долинний С. С. Психологічні тенденції у контексті збереження психосоматичного здоров'я особистості. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2021 (1(22)), С. 53-60.
4. Карамушка М. І. Психологічне здоров'я персоналу організацій в умовах пандемії COVID- 19: огляд зарубіжних досліджень. *Організаційна психологія. Економічна психологія*, 2021. (1(22)), С. 69-78.
5. Лящ О.П. Психологічні ресурси особистості в подоланні важких життєвих ситуацій. *Проблеми сучасної психології*, 2022, №2(25), С. 44-50. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:// journalsofznu.zp.ua
6. Приходько Ю.О., Юрченко В.І. Психологічний словник-довідник: Навч. пос., 4-те вид. Київ: Каравела, 2020. 418 с.
7. Психогенетичний потенціал особистості: монографія. Том 1./ С.Д. Максименко. Київ: «Видавництво Людмила», 2021. 704 с.
8. Санніков О., Крицька А. Індивідуальність особистості: пошук стильових характеристик вибору та ухвалення рішень. *Наукові перспективи*. 2025. № 3 (57). С. 1496-1513.
9. Федорова І.В. Значення моніторингових досліджень для підвищення якості навчання в закладах вищої освіти. *Вчені записки ТНУ імені В.І.Вернадського. Серія: Психологія*. 2021.Том 32 (71). № 5 2021. С. 155-159.
10. Ханецька А.О. Коваленко О. А. Асоціативний експеримент як спосіб дослідження лексики. Проблеми лінгвістики й методики викладання мов у контексті входження України в Європейський простір: матеріали IV всеукраїнської інтернет-конференції, Умань, 6.04.2022. 56-59 С.
11. Федорова І.В., Поплавська Т.М. Ідеал успішної людини в сучасній масовій свідомості. Матеріали VII Міжнародної конференції здобувачів вищої освіти і молодих учених «Методологія та технологія сучасного філософського пізнання» (Одеса, 23-24 травня 2024 р.) С. 92-94. <http://dspace.pdpu.edu.ua/handle/123456789/19424>

10 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Визначення темпераменту за методом Айзенка – Онлайн тест|Online Test Pad. URL: <https://onlinetestpad.com/ua/testview/1809511-viznachennya-temperamentu-za-metodom-ajzenka>
2. Психологія емоцій. URL: <https://psychotest.org/uk/type/%D0%BF%D1%>

[81%D0%B8%D1%85%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%8F %D0%B5%D0%BC%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B9.html](https://www.rozмова.me/test/test-na-samoocinku-za-shkaloyu-rozenberga)

3. Самооцінка за Розенбергом. *Rozмова.me*. URL:
<https://www.rozмова.me/test/test-na-samoocinku-za-shkaloyu-rozenberga>

4. Емоційний інтелект. *Освітній хаб міста Києва*.
URL:<https://eduhub.in.ua/courses/emociyniy-intelekt>

5. Інтелект-карти (Mindmap): Створи свою карту успіху!.
URL:<https://fnx.com.ua/ua/articles/publications/53>